

Za sve dodatne informacije u vezi sprovođenja
Lokalnog plana upravljanja otpadom u Opštini Bačka Palanka možete kontaktirati:
Desu Borjan

pomoćnicu predsednika Opštine za oblast zaštite životne sredine

Telefon: 021/7559 196

E-mail: dborjan@backapalanka.org.rs

Konstantina Karanovića

samostalnog stručni saradnik za poslove zaštite životne sredine

Telefon: 021/7559 146

E-mail: mrmotic@gmail.com

Web sajt opštine : www.backapalanka.rs

Brošura "Šta je Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Bačka Palanka?" štampana je zahvaljujući podršci Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (GIZ), u sklopu projekta "Jačanje lokalne samouprave". Brošura je sačinjena na osnovu Lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Bačka Palanka od strane Udruženja "Inženjeri zaštite životne sredine" u saradnji sa predstavnicima Međuopštinske radne grupe za zaštitu životne sredine i održivi razvoj Južnobačkog upravnog okruga.

Misli globalno, deluj lokalno!

Šta je Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Bačka Palanka?

LOKALNI PLAN
UPRAVLJANJA
otpadom

Misli globalno, deluj lokalno!

giz

Poštovani,

Veliko nam je zadovoljstvo što se pred vama nalazi brošura "Šta je Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Bačka Palanka?" koja u kratkim crtama objašnjava dokument koji je izrađen u okviru projekta "Jačanje lokalne samouprave" Nemačke organizacije za međunarodnu saradnju – Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (GIZ), preduzeća Vlade Savezne Republike Nemačke koje po njenom nalogu sprovodi projekte u raznim sektorima od opšteg društvenog značaja, u cilju ostvarivanja održivog razvoja.

Dokument je nastao zajedničkim radom i saradnjom između Fakulteta tehničkih nauka Univerziteta u Novom Sadu, Međuopštinske radne grupe za zaštitu životne sredine i održivi razvoj, Južnobačkog upravnog okruga, jedanaest opština Južnobačkog okruga, eksperata GIZ i Udruženja "Inženjeri zaštite životne sredine".

Cilj ove brošure je da svim zainteresovanima približi strateški dokument "Lokalni plan upravljanja otpadom opštine Bačka Palanka" i na sažet način ih upozna sa osnovama ovog plana. Svi oni koji žele da se u potpunosti upoznaju sa "Lokalnim planom upravljanja otpadom opštine Bačka Palanka" ili više saznaju o pojedinim temama, koje u ovoj brošuri nisu mogle da budu detaljno opisane, dobrodošli su da kontaktiraju predstavnike i predstavnice Međuopštinske radne grupe za zaštitu životne sredine i održivi razvoj u svojoj opštini.

Međuopštinska radna grupa za zaštitu životne sredine i održivi razvoj Južnobačkog okruga oformljena je 2008. godine sa ciljem da se kroz međuopštinske projekte pomogne razmeni informacija među opštinama Južnobačkog okruga, pomogne razvoj ljudskih kapaciteta opština u oblasti zaštite životne sredine i održivog razvoja, kao i da se konkretnim projektima doprinese razvoju svake opštine, ali i njihove međusobne saradnje.

U želji da opština Bačka Palanka, Južnobački okrug, AP Vojvodina i Republika Srbija budu zdrava i bezbedna životna sredina za sve njene građane i građanke, pozivamo vas da zajedničkim snagama doprinesemo sprovođenju Lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Bačka Palanka.

Misli globalno, deluj lokalno!

S poštovanjem,
Međuopštinska radna grupe za zaštitu životne sredine
i održivi razvoj Južnobačkog okruga

Umesto zaključka

Dosadašnji način prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada na nivou Opštine Bačka Palanka moraće da se unapredi u cilju bolje zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

Novi sistem upravljanja otpadom podrazumeva regionalni pristup i udruživanje više opština u region za upravljanje otpadom i zajedničko upravljanje regionalnom deponijom otpada, na koju će se odlagati sav komunalni otpad, koji predhodno ne bude selektovan, recikliran ili na neki drugi način ponovo vraćen u funkciju.

Da bi novi sistem prikupljanja i odlaganja komunalnog otpada uspešno funkcionisao, potrebno je da se svi akteri u društvu uključe u njegovo sprovođenje, jer zdrava i bezbedna životna sredina je zajednički interes svih.

Novi sistem prikupljanja i odlaganja otpada će morati da pored troškova prikupljanja uzme u obzir i troškove odlaganja otpada na regionalnu deponiju. Za svaku odloženu tonu komunalnog otpada, opština tj. njeni stanovnici, će morati da plate preduzeću koje bude upravljalo regionalnom deponijom. Divlje i nesantitarne deponije neće više moći da postoje na teritoriji nijedne opštine, a oni koji ne budu odlagali otpad na način predviđen Lokalnim planom upravljanjem otpadom, moraće da plate visoke kazne i da preuzmu odgovornost za ugrožavanje zdravlja sugrađana i svoje životne sredine.

Kako bi se troškovi deponovanja na regionalnu deponiju smanjili, svaka opština ima mogućnost da razvije različite sisteme za selekciju otpada i motiviše razvoj preduzetništva u oblasti reciklaže i ponovne upotrebe onog dela komunalnog otpada koji je za to pogodan, na prvom mestu materijala koji se mogu reciklirati (aluminijum, plastika, papir, metali...).

Kako bi troškovi prikupljanja i odlaganja otpada bili što manji moramo pravilno upravljati komunalnim otpadom i pomoći da se Lokalni plan upravljanja otpadom sprovede.

Lokalni plan upravljanja otpadom je put da mi i naši potomci živimo u zdravoj i bezbednoj životnoj sredini.

Odgovornost za naše zdravlje i životnu sredinu je u rukama svakog pojedinca.

Misli globalno, deluj lokalno!

Pretovarna (transfer) stanica u Opštini Bačka Palanka

Transfer stanice ili pretovarne stanice su lokacije gde se otpad iz lokalnih vozila za sakupljanje otpada privremeno skladišti i pretovara u veća vozila kojima se odvozi na sanitarnu deponiju. Na ovaj način se postiže da se i druga, nestandardna i priručna vozila (manja vozila, traktori, podizači kontejnera pa čak i vozila kojima bi građani dovozili u određeno vreme određene vrste otpada) koriste kao podrška lokalnom sakupljanju otpada, ali i obezbeđuje ekonomičniji i racionalniji prevoz otpada do udaljene sanitarne deponije.

Transfer stanice predstavljaju i lokacije gde će se i ostale vrste otpada sakupljati pre transporta na sanitarnu deponiju (na primer, neopasan industrijski otpad, otpad koji bi dovozili sami građani, vlasnici manjih preduzeća, zanatskih radnji, ugostiteljskih objekata, kabasti otpad, opasan komunalni otpad, otpadna ulja, akumulatori i slično).

Planom upravljanja otpadom predviđa se izgradnja transfer stanice na teritoriji Opštine Bačka Palanka na koju bi lokalno komunalno preduzeće odvozilo otpad, a kasnije bi taj otpad bio transportovan do regionalne deponije u Novom Sadu.

Planom nije predviđena izgradnja postrojenja za separaciju otpada na transfer stanici u Bačkoj Palanci, jer će se na toj transfer stanici vršiti pretovar manje količine otpada, odnosno broj korisnika komunalnih usluga je mali, a troškovi složenije transfer stanice su mnogo veći od prihoda koji se naplate korisnicima komunalnih usluga.

Najpogodnija lokacija za transfer stanicu Opštine Bačka Palanka je postojeća deponija. Lokacija je pogodna zbog postojeće saobraćajne infrastrukture, čime bi bili smanjeni troškovi sakupljanja smeća i odvoza na transfer stanicu.

Princip rada na stanici je jednostavan, na platou se istovara otpad iz autosmečara i zatim se otpad ručno ili uz pomoć malog utovarivača ubacuje u preskontejnere u kojima dolazi do višestepenog kompaktiranja otpada. Svaki napunjen preskontejner se transportuje do regionalne deponije kamionom navlakačem.

Za potrebe izgradnje transfer stanice neophodno je prethodno izvršiti sanaciju celokupne ili dela postojeće deponije.

Lokalni plan upravljanja otpadom

Lokalni plan upravljanja otpadom (LPUO) usvojen je 29. juna 2011. godine na 40. Sednici Skupštine opštine Bačka Palanka, a objavljen je u „Službenom listu Opštine Bačka Palanka“ br. 24/2011 i time postao obavezujući dokument koji mora da se sprovodi u skladu sa Akcionim planom koji je njegov sastavni deo.

Lokalni plan upravljanja otpadom Opštine Bačka Palanka predstavlja dokument kojim se organizuje proces upravljanja otpadom na nivou Opštine Bačka Palanka. Zakonom o upravljanju otpadom iz 2009. godine definisana je obaveza izrade Lokalnog plana upravljanja otpadom za svaku opštinu, koji treba da se usaglasi sa Regionalnim planom upravljanja otpadom za region kome ta opština pripada.

Svrha Lokalnog plana upravljanja otpadom je dugoročno uspostavljanje održivog sistema za upravljanje otpadom, pre svega na nivou opština, ali i regiona, na način koji ima minimalan štetni uticaj na životnu sredinu i zdravlje sadašnjih i budućih generacija, uz racionalno korišćenje resursa i poštovanje savremenih principa upravljanja otpadom, a uz koordinisano učešće svih subjekata upravljanja otpadom – lokalne vlasti, domaćinstava, privatnog sektora, organizacija civilnog društva, svakog pojedinca, republičke i pokrajinske vlasti.

Lokalni plan upravljanja otpadom omogućava da se:

- stekne potpuni uvid u sadašnju situaciju u upravljanju otpadom u opštini,
- definišu ciljevi u upravljanju otpadom na nivou opštine u skladu sa domaćim zakonodavstvom,
- definiše optimalni sistem za upravljanje otpadom,
- definiše metod i optimalni rokovi za implementaciju plana,
- definišu ukupna finansijska ulaganja kao i finansijska ulaganja za prioritetne delove plana koje je neophodno odmah implementirati.

Kao jedan od važnijih ciljeva Lokalnog plana upravljanja otpadom je i obezbeđivanje odgovora na mnoga otvorena pitanja koja determinišu uspostavljanje potpuno novog sistema upravljanja otpadom, koji se zasniva na smernicama Strategije upravljanja otpadom Republike Srbije, Zakonom o upravljanju otpadom, evropskim standardima i zakonskim merama koje uređuju ovu oblast.

Upravljanje otpadom na teritoriji Opštine Bačka Palanka

Poslovi upravljanja otpadom na teritoriji opštine Bačka Palanka povereni su JKP "Komunalprojekt". Međutim uklanjanje otpada od određenog procenta stanovništva obavljaju firme kojima je pored JKP-a poverena delatnost sakupljanja i odnošenja otpada, dok u nekim mestima sakupljanje i odnošenje otpada obavlja i sama mesna zajednica. Od ukupno 60.966 stanovnika opštine Bačka Palanka, 41.989 stanovnika je obuhvaćeno uslugom sakupljanja od strane JKP "Komunalprojekt", dok je oko 19.000 stanovnika obuhvaćeno sakupljanjem otpada organizovanog od strane drugih preduzeća i mesnih zajednica.

Prosečna dnevna količina komunalnog otpada u rastresitom stanju koja se generiše na teritoriji Opštine Bačka Palanka iznosi 180 m³ (100 t), inertnog i neopasnog industrijskog otpada 30 m³ (16t), medicinskog 1 m³ (0,3 t) i klaničnog 1,5 m³ (0.8 t).

Na teritoriji Opštine Bačka Palanka postoji delimično razvijeno tržište sekundarnih sirovina. Ekonomski i drugi podsticajni mehanizmi za korišćenje materijala iz otpada ne postoje. Postoji delimično razdvajanje otpada na mestu nastanka, od čega se veći deo izdvoji na deponiji (papir, gvožđe i plastika) dok se jedino pet ambalaža sakuplja odvojeno to jest postoji njeno izdvajanje na mestu nastanka. Količine izdvojenih sekundarnih sirovina nisu poznate.

Postojeći broj kontejnera u opštini Bačka Palanka je nedovoljan za adekvatno odlaganje i sakupljanje otpada na teritoriji cele opštine Bačka Palanka. Najveći broj kontejnera je u dobrom stanju. Prema odluci o komunalnim delatnostima u gradu i naseljima opštine Bačke Palanka obezbeđivanje kanti za odlaganje otpada za individualna domaćinstva vrše sama domaćinstva, tj. JKP nema obavezu da obezbedi takve kante. Veliki broj domaćinstava koristi alternativne posude za odlaganje otpada, kao što su burad i slično. Stanje i ispravnost mehanizacije za sakupljanje i transport otpada je na prosečnom nivou s obzirom na starost kamiona. Uzevši u obzir da će se znatno povećati delovanje JKP-a, neophodno će biti povećanje broja kamiona.

Glavna deponija u Bačkoj Palanci se nalazi na udaljenosti od 2,08km istočno od prvih kuća u naselju. Deponija se prostire na površini od 4,89ha, a procenjena visina otpada na lokaciji iznosi 2,5m, na osnovu čega se dobija da se na lokaciji nalazi 122.250m³ otpada. Pored gradske deponije postoji i veliki broj divljih smetlišta. Prekrivanje otpada inertnim materijalom je uslovljeno finansijskim sredstvima, i vrši se jednom godišnje. Prekrivanje inertnim materijalom podrazumeva nasipanje peskovitom zemljom zatim zemljom II kategorije. Usled nedostatka dnevnog prekrivanje inertnim materijalom, vetar i ptice bez poteškoća raznose otpad sa deponije. Deponija se nalazi na udaljenosti od 490m od reke Dunav. Na deponiji ne postoji kontrola odlaganja otpada, te se na lokaciji može naći životinjskog otpada. Otpad se povremeno razgrće i sabija pomoću ultra koji se nalazi u mehanizaciji deponije. Projekat sanacije postoji, ali uzevši u obzir da je urađen 2006, neophodna je njegova revizija. Deponija ne poseduje nikakve mere zaštite i sprečavanja zagađenja životne sredine kako u domenu procednih voda, tako i u domenu deponijskog gasa. Jedini oblik uređenja deponije predstavlja razastiranje otpada kako bi se lokacija bolje i duže mogla koristiti.

Za glavnu deponiju u Opštini Bačka Palanka neophodno je uraditi plan sanacije i zatvaranja dela deponije, to jest uraditi reviziju već postojećeg projekta, kako bi se smanjili negativni uticaji na ži-

votnu sredinu i zdravlje ljudi. Preporučuje se da se projekat sanacije i zatvaranja deponije uradi na takav način da se obezbedi dodatni prostor za odlaganje otpada u narednom periodu. Taj prostor je neophodan jer nije realno da će se pronaći neko povoljnije rešenje do izgradnje i početka rada regionalne deponije u Novom Sadu. Prilikom sanacije potrebno je iskoristiti priliku i predviđeni prostor za odlaganje otpada u narednom periodu prethodno urediti kako bi se sprečilo značajno zagađenje životne sredine i štetan uticaj na ljudsko zdravlje.

Pored glavne deponije na teritoriji opštine nalazi se veći broj divljih deponija koje su locirane duž cele Opštine. Veliki broj divljih deponija rezultat je u većoj meri ljudskog nemara i slabog rada inspekcijских službi. Uklanjanje divljih deponija ne vrši se usled nedovoljno finansijskih sredstava i činjenice da će se na istim mestima nastaviti sa odlaganjem otpada u narednom periodu. Iako je najveći deo teritorije Opštine pokriven uslugama sakupljanja, pojedinci često koriste divlje deponije za odlaganje kabastog, građevinskog i drugih vrsta otpada.

Regionalni pristup rešavanju problema upravljanja otpadom

Kao i kod svih opština sa manjim brojem stanovnika, jedini racionalni i realni oblik organizacije upravljanja otpadom u opštini Bačka Palanka zasniva se na formiranju regiona upravljanja otpadom za više opština, odnosno do obezbeđivanja optimalnog broja korisnika usluga, što prema Strategiji upravljanja otpadom Republike Srbije iznosi minimalno 200.000 stanovnika. Izgradnja sanitarne deponije, a posebno nekih naprednijih oblika tretiranja otpada, predstavlja preveliku investiciju za pojedinačnu opštinu, pa se kao jedino rešenje za adekvatno upravljanje otpadom nameće formiranje regiona.

Opština Bačka Palanka je 2010. godine potpisala Sporazum o formiranju regiona sa opštinama okupljenim oko Grada Novog Sada. Pored Opštine Bačka Palanka, saglasnost da pristupe tom regionu upravljanja otpadom izrazile su i opštine Beočin, Bački Petrovac, Vrbas, Temerin, Srbobran i Žabalj.

S obzirom na udaljenost i vrstu i prohodnost puteva, gravitiranje regionu u čijem centru se nalazi Novi Sad predstavlja racionalnu odluku za opštinu Bačka Palanka.

Uključivanjem opštine u region u kojem će se na adekvatan način upravljati otpadom neizbežno će povećati troškove upravljanja otpadom u odnosu na trenutnu situaciju u kojoj se odlaganje otpada ne plaća. Izgradnjom sanitarne regionalne deponije biće uveden sistem plaćanja po količini otpada koji će se odložiti na deponiju („gate fee“), što može u značajnoj meri povećati troškove komunalnog preduzeća.

Planom se predviđa da komunalno preduzeće vrši sakupljanje otpada sa cele teritorije opštine Bačka Palanka i transportuje ga do pretovarne (transfer) stanice, a zatim do regionalne deponije ili do nekog drugog sistema za tretman otpada koji bude uspostavljen u regionu. S obzirom na odnos veličina opština u smislu broja stanovnika i raspoloživih finansijskih sredstava ne predlaže se bilo kakvo učešće Opštine u obezbeđivanju finansijskih sredstava i ostalog za izgradnju deponije ili dodatnih sistema za upravljanje otpadom, osim eventualnih opcija za upravljanje otpadom na nivou Opštine kao što su dvorišta za kompostiranje ili slično.

